

GEORG OTS – kuldne bariton

21. märtsil saanuks 95aastaseks Georg Ots – mitmekülgseks andekas ooperi- ja operetisolist, lavastaja ja näitleja, kelle loometee oli pidev enesetäiendamine.

Estonia solist Voldemar Kuslap oli esimene, kellele 1976. aastal omistati Georg Otsa auhind – teatri- ja muusikaauhind artistile, kes on muu hulgas erilist muljet avaldanud laulmisega ja selle ühendamisega näitlejatööga nii ooperi- kui operetilaval.

“Mul on õnnestunud kõigi Georg Otsa suurrollide valmimist näha,” ütleb Voldemar Kuslap ja lisab, et lavastuses “Mees La Manchast” oli tal vaja ka dublandina mängida. “Tervislikel põhjustel oli Georg Ots sunnitud nii mõnestki rollist loobuma.”

Figaro hiilgus

Oma esimest mälestust Georg Otsast seostab Voldemar Kuslap legendaarse trio – Gennadi Podelski, Viktor Gurjev ja Georg Ots – kontsertreisidega.

Alljärgnevalt aga meenutab Voldemar Kuslap Georg Otsa ajast, kui neist Rahvusoperis Estonia kolleegid said.

Voldemar Kuslap.

Georg Ots nimiosas Giuseppe Verdi ooperis “Rigoletto” aastal 1968. Seda rolli jagasid nad Estonias Tiit Kuusikuga.

Minu esimene vahetu elamus oli, kui Tartu Ülikooli aulas mängis Estonia teater “Figaro pulma”. Ansambli koosseis oli muidugi imeline, eriliselt hiilgas Figarona Georg Ots. Tema kuulsaks lauldud aaria läks veel ja veel kordamisele. Sellist asja ei juhtunud eriti tihti. See oli hästi võimas ja unustamatu mälestus.

Kui ma 1964. aastal Estoniasse tööle tulin, õnnestus Otsa näha ja kuulda tema hiilgeaegadel. Sel ajal laulis Estonias ka Tiit Kuusik. Minuga ühel ajal tulid Estonias-

se Teo Maiste, Mati Palm, Anu Kaal, Helgi Sallo, Margarita Voites – terve plejaad suurepäraseid lauljaid igast hääleliigist.

Oli võimalus jälgida tolle aja kuulsamaid lavastusi, samuti Georg Otsa osatäitmisi ja peaproove. Seda peaaegu ei juhtunudki, et kolleegid poleks tema tegemisi peaproovidest kuni esietenduseni lava kõrvalt jälginud. Äärmiselt põnev oli vaadata, kuidas Georg Ots ja Tiit Kuusik lahendasid üht ja sama rolli.

Otsa repertuaar ja rollide amplituud oli aga hämmastavalt lai: Don Giovanni, Figaro ja Papageno Mozarti ooperites, Germont, Rigoletto, Rodrigo de Posa

Georg Ots Porgy rollis George Gershwini ooperis “Porgy ja Bess” aastal 1966, Bessi kehastas Haili Sammelselg.

ja Jago Verdi ooperites, Porgy ja Colas Breugnon Gershwini loomingus. Ta lõi hulgaliselt opereti- ja muusikalikangelasi, kes püsisid tänini elavana.

Tema repertuaaris oli ka suur hulk kammer- ja levilaulu, lääne, vene ja eesti autorite sulest. Imetlusväärne oli, et ta suutis laule esitada väga paljudes keeltes, sealhulgas prantsuse keeles, sest oli õppinud Prantsuse lütseumis.

Ots mängis hästi klaverit, oli seda juba maast madalast õppinud. Temasuguseid lauljaid, kes suutis kontsertmeisteri abita oma partiisid õppida, oli ääretult vähe. Samas lummas ta oma soolide ja tagasihoidliku loomuga.

“Colas Breugnon” oli Georg Otsale südamelähedane mitte ainult ooperilaval, vaid ka filmiversioonis. 1970. aastal tegi Ots rolli Dmitri Kabalevski ooperis.

Ei olnud semulik, hoidis distant-si, aga oli väga osavõtlik. Ennast kunagi esile ei tõstnud. Mäletan, et kui oligi kellelegi vaja midagi öelda, siis ei teinud ta seda kõiki-de ees avalikult, vaid tagasihoidlikult, justkui möödaminnes.

Filigraanne Othello

Kui tuln Estoniasse, oli just Paul Mägi toonud lavale järjekordse Verdi ooperi – “Othello”. See on uskumatu, kuidas Georg Ots oma lüürilise häälega suutis väga suure ulatusega ja nõudlikku partiid nii meisterlikult esitada.

Meil Urve Tautsiga õnnestus näha “Othello” ka Plácido Do-

mingoga peaosas. Oli võimalus maailma üht juhtivat baritoni võrrelda Georg Otsaga. Ütleksin, et Otsa osatäitmine oli veel-

Seda peaaegu ei juhtunudki, et kolleegid poleks tema tegemisi peaproovidest kuni esietenduseni lava kõrvalt jälginud.

Voldemar Kuslap

kedada austajad kandsid kätel

OSKAR VIHANDI, FILMIARHIIV

gi filigraansed ja pisidetailideni läbi mõeldud.

Teatriajalukku on Georg Ots läinud ju ka lavastajana, tema käe all said lavaküpsiks "Kõrbelaul" ja "Tsirkusprintsess". Surma tõttu jäi pooleli "Don Giovanni" lavastamine, mida ta pidas kindlasti oma elutööks.

Mul õnnestus osa saada sellest, kui põhjalik ta lavastajatöös oli. Isegi nii põhjalik, et väärinuks muusikajaaloolist teaduskraadi. Tema tehtud eestikeelne tõlge oli suurepärane. Tõlke kallal töötas ta pikkadel haiglas olnud kuude jooksul. Otsa viimased eluaastad olid sellised, et ta pidi palju aega haiglas veetma.

Mul oli võimalus mitte ainult mõnes lavastuses koos temaga laval olla, vaid ka dublandi rolli täita, näiteks lavastuses "Mees La Manchast".

Filmilukku on Georg Ots läinud muidugi rolliga filmis "Mister X". See tõi talle hunnikute viisi austajate kirju. Mulle on jäänud selline mulje, et meie, põhjamaised eestlased, polnud sellise tähelepanuga harjunud.

Kui Georg Ots Moskvas esinemas käis, siis teda lausa kanti kätel, lilli toodi mitte süle-, vaid seljätäied. Niisugust austust, ma arvan, vaevalt kellelegi teisele on osaks saanud.

Lüürilise baritoniga Georg Ots üllatas Giuseppe Verdi ooperis "Othello" oma hääleulatuse ja -võimsusega. Pildil Jago rollis aastal 1963.

ELUKÄIK

Georg Ots

- Sündis 21. märtsil 1920 Petrogradis.
- Suri 5. septembril 1975 Tallinnas.

Haridus

- Tallinna Prantsuse lütseum 1938.
- Õppis Tondi sõjakoolis ja teenis lühikest aega Eesti merejõududes. Omandas insenerihariduse 1941.
- Tallinna Konservatoorium, Tiit Kuusiku lauluklass 1951.
- Alustas laulmist Aleksander Arderi käe all Jaroslavlis.

Töö

- Rahvusoper Estonia 1951–1975. Kolmekümne solistiaasta jooksul Estonias lõi särava galerii rolle, nt Jago (Verdi "Othello"), Deemon (Rubinsteini "Deemon"), Rigoletto (Verdi "Rigoletto"), Don Giovanni (Mozarti "Don Giovanni"), Papageno (Mozarti "Võlufööti"), Porgy (Gershwini "Porgy ja Bess"), Cervantes/don Quijote (Leigh' "Mees La Manchast") jpt.
- Oli suurepärane eesti laulude interpreteerija, aga esitas väga edukalt ka paljude teiste heliloojate loomingut.
- Loomete üs tüpsaavutus oli Imre Kálmáni opereti "Tsirkusprintsess" ainetel Lenfilmi stuudios valminud film "Mister X".
- Mängis ka filmides "Colas Breugnon", "Valgus Koordis". Eesti kinoajalukku kirjutas ennast filmiga "Kolme katku vahel" (Jaan Krossi samanimelise romaani ainetel), mängides selles Tallinna kroonikut ja pastorit Balthasar Russowit.
- Pooleli jäi tema lavastajadebüüt ooperiga "Don Giovanni".

Tunnustus

- Nõukogude Liidu rahvakunstniku nimetus 1960.
- Stalini preemia laureaati 1950 ja 1952.
- Spordiühingu Kalev auliige 1964.
- Nõukogude Liidu riiklik preemia 1968.
- Valiti Eesti NSV saadikuks NSV Liidu IX Ülemnõukogu koosseisus.
- Postuumselt määrati Balti Tähe preemia 2014.

ML